

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/390-1

Saksbehandler: Ann Kristin Halvorsrud

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Viltnemnda

Endring av minsteareal for elg i Aremark kommune

Rådmannens innstilling

1. Med hjemmel i Hjorteviltforskriftens § 6 legger Aremark kommune ut på høring forslag til endringsforskrift vedrørende minsteareal på elg.
2. Minstearealet på elg settes til 4000 daa.

Saksopplysninger

Aremark viltnemnd har i møter med elgvalda i kommunen i løpet av den siste planperioden for elg diskutert tiltak for å høyne elgbestanden i kommunen.

I januar 2016 vedtok Miljødirektoratet ny forskrift om forvaltning av hjortevilt (elg, hjort, villrein, rådyr og dåhjort), (Hjorteviltforskriften). Forvaltningsprinsippet i hjorteviltforskriftens § 1 slår fast at forvaltningen av hjortevilt skal ivareta bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

I Hjorteviltforskriftens § 3 er det fastsatt at kommunen skal vedta målsettinger for utvikling av bestandene av hjortevilt. Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfoldet, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på vei og bane. Videre er det i Hjorteviltforskriftens §§ 5 og 6 fastsatt at kommunen skal vedta forskrift om åpning av jakt på hjortevilt og fastsette minsteareal for artene. Sammen med andre sentrale lover og forskrifter (Naturmangfoldloven § 1, Viltloven § 1, Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, Skogbruksloven § 1 og § 9) er dette styrende for forvaltning av hjorteviltet vårt.

Minsteareal og tellende areal som virkemiddel

Minsteareal er definert som arealstørrelsen på det minste sammenhengende området som kommunen kan godkjenne som et vald. Et vald er det geografiske området som kan få tildelt fellingstillatelse fra kommunen. Minsteareal er også størrelsen på det tellende arealet som skal legges til grunn for hvert dyr det gis fellingstillatelse på.

Fastsetting av minstearealet er det viktigste virkemiddelet i reguleringen av bestandsstørrelse. § 6 i Hjorteviltforskriften åpner for at det kan fastsettes ulikt minsteareal i ulike deler av en kommune dersom

det er vesentlige forskjell på beitegrunnlag, bestandstetthet eller skadepress. Kommunen har med hjemmel i Hjorteviltforskriften § 7 også mulighet til å fravike minstearealet med inntil 50 prosent ved tildeling av fellingstillatelser. § 7 kan benyttes både til å senke og heve andel tildelte fellingstillatelser.

Fravik fra minstearealet skal gjøres på bakgrunn av ulikheter i artens levekår i kommunen, bestandens størrelse og utvikling, den skadeviltet volder eller andre ekstraordinære forhold. Beslutning om fravik fra minstearealet er et enkeltvedtak og skal kun gjøres for særskilte vald og for en begrenset periode. Unntaksregelen i § 7 gir kommunen mulighet til å tildele ytterligere fellingstillatelser, hvor hjorteviltets arealbruk kommer i konflikt med andre samfunnsinteresser, som beiteskader på produksjonsskog og innmark.

Elgforvaltningen i Aremark:

I gjeldende forskrift om adgang til jakt etter elg og rådyr i Aremark kommune av 11.02.2016 er minstearealet for elg fastsatt til 2000 daa.

I «Kommunal målsetning for hjorteviltforvaltningen i Aremark» vedtatt den 06.02.2018 står følgende mål for elgforvaltningen:

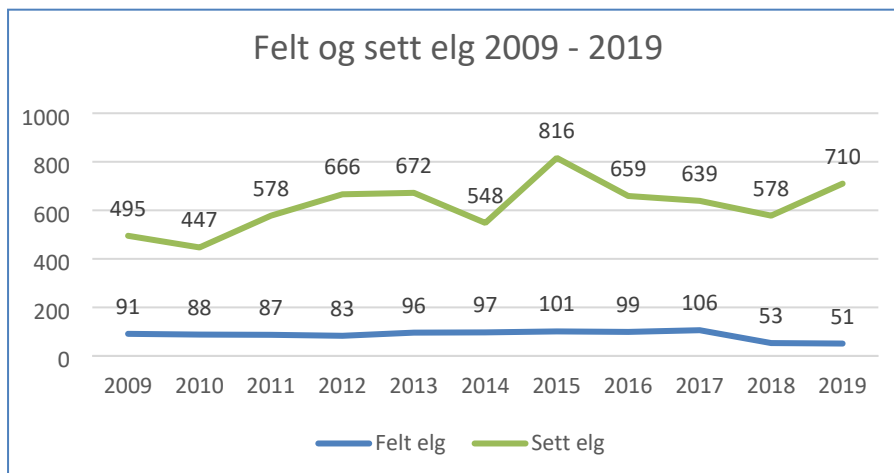
- Avskytingen skal bygge på ordninger som beskytter de mest produktive dyrene – minimum 70 % av uttaket skal være ungdyr og kalv.
- Beskatningen skal – dersom ikke andre forhold tilsier det - gjennomføres i hele stammen. 50% avskyting fordelt på begge kjønn i alle aldersgrupper (kalv, 1 ½ åring og voksen).
- Ku/okseforholdet skal ikke overstige 2:1 blant dyr eldre enn kalv - målt ved sett-elg.
- Elgstammen skal inneholde en viss mengde store okser dvs okser med 9 tagger eller mer. I Aremark skal forvaltningen tilrettelegge for at det på sikt kan felles mer enn 5 store okser årlig som har mer enn 9 tagger.
- Gjennomsnittlig slaktevekt i planperioden skal ikke synke - målt på ungdyr 1 ½ år, over tre år, i forhold til perioden 2013 - 2017 – Dersom så skjer skal tiltak vurderes.
- Beiteutnyttelsen skal i gjennomsnitt ikke overstige 20 % av årlig kvistproduksjon for furu - kommunen har inntil annet blir bestemt ansvaret for beitetakseringen.
- Beiteutnyttelsen skal ikke overstige 65 % av siste års skuddproduksjon på prefererte beitearter (ROS) – kommunen har inntil annet blir bestemt ansvaret for beitetakseringen.
- Trafikkdrept elg skal ikke overstige 5 % av tildelt kvote i planperioden på 3 år – kommunen har ansvaret for telling og eventuelle tiltak.
- Når elgbestanden blir utsatt for ulvepredasjon skal forvaltningen umiddelbart tas opp til vurdering. Det tilstrebes at forvaltningen legger opp til at det om mulig forefinnes/oppretholdes et bærekraftig høstbart overskudd i perioder med revirhevdende ulv.
- At elgbestandens størrelse ikke blir en trussel for biologisk mangfold.

Inneværende bestandsplaner for perioden 2018- 2020 ble vedtatt med arealgrunnlag mellom 2020 og 2340 for de fire elgvaldene. Den forrige planperioden hadde lavere arealgrunnlag for to av valda. Målet er en robust elgbestand med gode produksjonsdyr. Den nye målsetningen la opp til et høyere uttak av kalv og ungdyr for å spare eldre okse og få et bedre ku-/okseforhold enn tidligere.

Allerede første året i planperioden som var tørkesommeren 2018 ble det gjort avvik fra bestandsplanene for å kunne motvirke konsekvensene med lave kalvevekter og dårlig kondisjon på produksjonsdyrene ved dårlig tilgang til kvalitetsfôr. Avskytingen ble derfor dreid mot mer kalv. Det var også gjennom våren og sommeren observert lite elg som skapte bekymring for elgbestanden. Gjennom møter mellom valda og viltneemnda ble elgvalda enige om å ta grep og doblet minstearealet. Dette har nå blitt gjennomført i 2018 og 2019.

Tallene nedenfor viser *Sett- og felt elg i Aremark for perioden 2009 – 2019*. Det var i perioden en stabil avskyting på rundt 100 dyr. Felt elg for 2018 og 2019 viser en nedgang av antall felte dyr i kommunen etter at kvotene ble halvert av valda som et tiltak for å høyne elgbestanden. Av diagrammet ser en at sett-elg var avtagende fra 2015 til 2018 før det steg i 2019. I 2018 ble registreringen av sett-elg endret slik at tallmaterialet nå en høyere enn tidligere. Datagrunnlaget er dermed ikke sammenlignbart vedrørende sett-elg før og etter 2018.

Felt og sett elg i Aremark 2009 - 2019

Forslag om endring av minsteareal skal fremmes innen 15. januar og fastsettes av kommunen innen 15. mars for å ha virkning det kalenderåret. Endring av minsteareal fastsettes som en endringsforskrift. Forslaget til en eventuell endring av minstearealet legges ut på høring med frist på minst 6 uker.

Vurdering

Elg er en viktig art for Aremark noe som gjenspeiles i kommunevåpenet. Selv om elgen ikke har avgjørende betydning i forhold til matauk lengre, er den for enkelte en økonomisk ressurs i forhold til jaktutleie. Den største verdien har den nok i forhold til friluftslivsaktivitet og jaktinteresse. Elgen blir aktivt forvaltet av jaktrettshavere der kommunen er forvaltningsmyndighet. Det er av stor betydning av det er forståelse mellom disse partene for en god forvaltning ut fra regionale og lokale målsetninger.

I utgangspunktet forvaltes elgen etter vedtatte bestandsplaner for valdet. De siste vedtatte bestandsplanene i Aremark har ikke blitt fulgt da fellingskvoten vurderes for høy i forhold til bestanden. Et årlig avvik fra en vedtatt bestandsplan er krevende å få gjennomført. Det er en forståelse mellom valda og den kommunale viltmyndighet i Aremark at avskytingen på elg med et minsteareal på 2000 daa ikke er i tråd med ønsket forvaltning. En årlig bruk av Hjorteviltforskriftens § 7 er ikke etter intensjonen. Med dagens minsteareal og dagens arealgrunnlag for felling av elg går dette også utover hjemmelen i § 7. Av den grunn bør minstearealet for elg i Aremark kommune vedtas i samsvar med dagens forvaltning av elgbestanden. Dette bør også gjennomføres før ny bestandsplan for elg skal utarbeides av elgvalda før jakta 2021.

Bestandsutviklingen har variert mellom valda i de siste planperiodene. Dette gjelder ku-/okseforholdet spesielt. Kalveproduksjonen har også variert mellom valda og i forhold til årene. Årsaker til dette kan være for få store okser, lav kondisjon hos hodyra og tilstedeværelse av ulv. Elgforvaltning innenfor et ulverevir er krevende og ut fra siste registreringer av ulverevir er Aremark kommune en del av Boksjøreviret. Av den grunn bør også minstearealet vurderes.

Rådmannen foreslår å endre minstearealet på elg i Aremark kommune til 4 000 daa. En slik endring av minstearealet i Aremark kommune vil medføre et bedre tilpasset verktøy for hjorteforvaltningen slik den utøves i dag.

Basert på de vurderingene som fremkommer i saken foreslår rådmannen følgende endringsforskrift for minsteareal for elg i Aremark kommune.

Kommune	Elg: minsteareal i daa
Aremark	4 000

Før denne endringen kan vedtas må forslaget til endringsforskrift sendes på høring. Etter høringen legges forslaget igjen frem for viltnemda, formannskapet og deretter for kommunestyret som fattet det endelige vedtaket.